

Sprawozdania

Sprawozdanie z Konferencji „The Fight Against Cancer in the Emerging World”

Konferencja „The Fight Against Cancer in the Emerging World” odbyła się w Rzymie, w dniach 25 i 26 stycznia 2001 r., pod patronatem Europejskiej Szkoły Onkologii z siedzibą w Mediolanie oraz fundacji „The Challenge Fund” z siedzibą w Londynie, przy współudziale organizacyjnym Ministerstwa Zdrowia i Ministerstwa Spraw Zagranicznych Republiki Włoch. W uroczystym otwarciu konferencji, odbywającej się w gmachu Ministerstwa Spraw Zagranicznych, uczestniczyli Ministrowie Zdrowia Włoch Umberto Veronesi, Egiptu Wagida Anwar oraz przedstawiciele Ministerstw Zdrowia Bahrajnu, Zjednoczonych Emiratów Arabskich oraz Ministerstwa Spraw Zagranicznych Włoch. Organizatorzy zaprosili około 50 gości reprezentujących pięć kontynentów.

Konferencja miała charakter dyskusji „okrągłego stołu”. Funkcję moderatorów pełnili dr Alberto Costa, dyrektor Europejskiej Szkoły Onkologii oraz dr Indraneel Mittra, dyrektor „The Challenge Fund”. Tegoroczne rzymskie spotkanie było kontynuacją prac rozpoczętych w 1995 roku na spotkaniu w Dżerbie, w Tunezji. Założony wówczas „The Challenge Fund” stawia sobie za cel pomoc krajom rozwijającym się w rozwiązywaniu narastających problemów związanych z leczeniem chorób nowotworowych.

Dr Mittra w swoim inauguracyjnym wystąpieniu zwrócił uwagę, że doświadczenia krajów rozwiniętych w walce z chorobami nowotworowymi nie mogą być bezpośrednio zastosowane w krajach rozwijających się. Co więcej, przypomniał, że w Indiach, w związku ze zmianą struktury piramidy wiekowej, można się spodziewać do 2026 roku nawet 5-krotnego zwiększenia zachorowań na nowotwory. Zdaniem dr Mittry istotnym czynnikiem, utrudniającym walkę z narastającą zachorowalnością, jest odmienny niż w bogatych krajach zachodnich profil nowotworów. Dr Sepulveda, koordynator programu nowotworowego WHO, położyła nacisk na wprowadzenie programów edukacyjnych dla zagrożonych populacji. Jej zdaniem, upowszechnienie świadomości początkowych objawów jest najbardziej efektywną metodą wykrywania nowych zachorowań. Jest to szczególnie istotne w kontekście konieczności zachowania właściwych proporcji pomiędzy prewencją, wykrywaniem, leczeniem i postępowaniem paliatywnym. Dr Sikora, redaktor naczelny londyńskiego czasopisma „Cancer Strategy”, zauważył, że u podstaw dotychczasowych niepowodzeń prób zahamowania „epidemii” nowotworów leży brak zainteresowania problemem polityków, mediów oraz środowisk finan-

sowych. Obserwację tę potwierdził dr Castro, dyrektor Narodowego Instytutu Raka w Kolumbii, przypominając, że przy oczywistych kosztach leczenia raka walka z nim nie przynosi bezpośrednich korzyści finansowych.

Dr Mortel ze Stanów Zjednoczonych położył nacisk na szkolenie zarówno lekarzy, jak i średniego personelu medycznego z krajów rozwijających się. Problem szkoleń poruszył również dr Al Kayed z oddziału radioterapii onkologicznej w Ammanie w Jordanii. Zwrócił uwagę na niepokojące zjawisko pozostawiania stypendystów, po zakończeniu szkolenia, w krajach zachodnich. Dr Aapro z IMO Clinique de Genolier w Szwajcarii podkreślił, że w 2020 roku blisko 70% chorych na nowotwory złośliwe będą stanowili mieszkańcy krajów rozwijających się. Dr Miller z Heidelbergu i dr Bosch z Barcelony przypomnieli, że szczepienia przeciwko HBV są istotnym elementem ograniczenia nowych zachorowań na raka wątrobowokomórkowego (HCC), który jest jednym z najczęstszych nowotworów w krajach rozwijających się. Przykładem skuteczności tej strategii jest wprowadzenie w latach osiemdziesiątych na Tajwanie masowych szczepień przeciwko HBV, co znalazło skutek w zmniejszeniu zapadalności na HCC już w następnej dekadzie. Tym bardziej obiecujące są prowadzone obecnie prace nad szczepionką przeciwko HPV, wirusowi odgrywającemu istotną rolę w patogenezie raka szyjki macicy. Dr Pavlidis z Grecji przedstawił opracowaną przez WHO listę 17 podstawowych chemioterapeutyków, podkreślając, że przy ich pomocy spośród najczęstszych nowotworów wyleczyć można jedynie niektóre białaczki i chłoniaki. Dlatego, pomimo presji ze strony koncernów farmaceutycznych, wobec ograniczonych środków finansowych, należy stosować podstawowe leki o sprawdzonym działaniu.

Znaczącym, wciąż niedocenianym problemem w krajach rozwijających się, jest leczenie paliatywne. Zaniedbania w tej dziedzinie wynikają z niedostatków finansowych, braku ekonomicznego uzasadnienia leczenia chorych umierających oraz niedostępności opioidów. Zagadnienie to podkreślali dr Ben Ayed z Tunezji oraz dr Stewart Brown z Arabii Saudyjskiej. Dr Callaway, reprezentująca „The Open Society Institute” z Nowego Jorku, przypomniała, że w dziedzinie paliacji nie ma potrzeby prowadzenia kosztownych badań – wystarczy zastosować ogólnie znane leki.

Przedstawiciele Indii i Egiptu przedstawili założenia i wstępne wyniki uruchomionych ostatnio w Bombaju i Kairze pilotażowych programów badań przesiewowych,

dotyczących raka piersi (Kair) oraz raka piersi i szyjki macicy (Bombaj). Na ich przykładzie wykazano, że odpowiednia edukacja zagrożonej populacji oraz proste badanie kliniczne, przeprowadzone przez odpowiednio przeszkolony średni personel, pozwalają wychwycić wiele nowych zachorowań. Obydwa wystąpienia spotkały się z żywym zainteresowaniem uczestników Konferencji oraz ze słowami uznania.

W dyskusji poruszono również problem sprawnej i szybkiej komunikacji pomiędzy ośrodkami zaangażowanymi w walkę z rakiem. Dr Pai z Indii, odpowiedzialny za zawartość strony internetowej „The Challenge Fund”, zapowiedział utworzenie internetowego forum wymiany poglądów, dotyczących problemów walki z rakiem w krajach rozwijających się (www.cancerworld.org).

W podsumowaniu dwudniowych obrad dr Costa i dr Mittra wyodrębnili osiem kluczowych zagadnień, wokół których powinna toczyć się dalsza dyskusja:

1. Stosowanie podstawowych leków przeciwnowotworowych
2. Dostępność radioterapii
3. Prowadzenie badań przesiewowych
4. Rozpowszechnienie szczepień ochronnych
5. Paliacja i walka z bólem nowotworowym
6. Szkolenia pracowników socjalnych oraz średniego personelu medycznego
7. Właściwe wykorzystanie dostępnych środków
8. Promowanie wiedzy oraz zachęcanie do wymiany doświadczeń w zakresie walki z nowotworami

Możliwość wymiany pomysłów i doświadczeń, związanych z problematyką walki z chorobami nowotworowymi, była największą zaletą konferencji. Z pewnością „rozpoczęta w Dźerbie i kontynuowana w Rzymie, dyskusja toczyć się będzie dalej, m.in. na internetowych stronach „The Challenge Fund”.

Nasz udział w Konferencji był możliwy dzięki grantowi z European School of Oncology Foundation z Lugano w Szwajcarii.

Andrzej Komorowski
Wojciech Wysocki
 Klinika Chirurgii Onkologicznej
 Centrum Onkologii-Instytut
 im. M. Skłodowskiej-Curie w Krakowie
 e-mail: alkomorowski@excite.com
 e-mail: wwysocki@mp.pl